

de vergoed te krijgen zijn dus, wat daar verder ook van zij, niet afhankelijk van de vernietiging van het exploitatieplan.

#### Conclusie

7. Appellant en anderen hebben geen belang bij de beoordeling van hun beroep, omdat zij met de vernietiging van (de 12e herziening van) het exploitatieplan niet kunnen bereiken wat zij beogen, en een vernietiging van het bestreden besluit niet noodzakelijk is voor een eventuele schadevergoeding. Daarom ontbreekt bij hen een procesbelang. Om die reden is het beroep niet-ontvankelijk.

#### Proceskosten

8. De raad hoeft geen proceskosten te vergoeden.

#### Beslissing

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State:

verklaart het beroep niet-ontvankelijk.

#### Noot

1. De bovenstaande uitspraak voegt weer een element toe aan de Afdelingsjurisprudentie over de 'ruimhartige uitleg' die wordt gegeven aan het *Varkens in Nood*-arrest (zie ABRvS 14 april 2021, ECLI:NL:RVS:2021:786, AB 2021/201). Die uitleg is ook van toepassing op de rechtsbescherming omtrent de vaststelling van een exploitatieplan, aldus de Afdeling. De Afdeling onderbouwt haar oordeel primair met het argument dat zij geen aanleiding ziet om het besluit tot het vaststellen van een exploitatieplan voor wat betreft de (verruimde) toegang tot de rechter, anders te behandelen dan het besluit tot het vaststellen van een bestemmingsplan. Daar ben ik het mee eens. Een sterk(er) argument is mijns inziens gelegen in art. 8.3 lid 3 Wro. Het artikel bepaalt dat voor de mogelijkheid van beroep als één besluit worden aangemerkt de gelijktijdig bekendgemaakte besluiten omtrent de vaststelling van een exploitatieplan en de vaststelling van een bestemmingsplan. Uit deze bepaling blijkt de bedoeling van de wetgever om de rechtsbescherming tegen de vaststelling van een exploitatieplan en de vaststelling van een bestemmingsplan gelijk te schakelen. Dat ligt ook voor de hand, gelet op de grote mate van inhoudelijke verwevenheid tussen beide plannen. De wettelijk geregelde gelijkschakeling zou worden gefrustreerd, als de toegang tot de bestuursrechter voor beide besluiten uiteenloopt.

2. Het beroep tegen het exploitatieplan is niet-ontvankelijk omdat procesbelang ontbreekt.

De rechtsoverwegingen op dat punt illustreren het probleem dat in veel gemeenten speelt, namelijk de bouw van 'te dure' woningen die financieel niet bereikbaar zijn voor de lagere inkomensgroepen. Op zichzelf kunnen gemeenten door gebruik van het beschikbare planologische instrumentarium vastleggen dat in een gebied sociale huur- of koopwoningen worden gebouwd. Met een exploitatieplan kan dat nog verdergaand dan in een bestemmingsplan (een bestemmingsplan kan alleen percentages per plangebied vastleggen (art. 3.1 lid 1 Wro jo. art. 1.1.1 lid 1 onder d, e, en j Bro), in een exploitatieplan kunnen aantallen en situering worden geregeld (art. 6.2.10 onder a jo. art. 1.1.1 lid 1 onder d, e, en j Bro)). Maar als gemeenten om wat voor reden dan ook geen gebruik maken van de hen ten dienste staande publiekrechtelijke instrumenten en volstaan met een (te) ruime planregeling die uiteenlopende woningtypen toelaat, dan bestaat het risico dat een ontwikkelaar omwille van de maximalisatie van zijn winst, voor de bouw van een te duur woningtype een omgevingsvergunning aanvraagt. Als het bouwplan voldoet aan de planregels, moet gelet op het limitatief-imperatieve stelsel van art. 2.10 lid 1 onder c Wabo, door B&W vergunning worden verleend. In het Programma Woningbouw (maart 2022) heeft de minister voor Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening aangekondigd dat 2/3 van de 900.000 woningen die tot 2030 moeten worden gebouwd, 'betaalbaar' moet zijn. Het betreft kort gezegd 'sociale woningbouw' (zie mijn bijdrage *Het Programma Woningbouw* in *TBR 2022/51*). Dat doel vereist – onder meer – een zorgvuldig daarop toegesneden planologisch regime.

A.G.A. Nijmeijer

#### AB 2022/211

##### CENTRALE RAAD VAN BEROEP

21 februari 2022, nr. 21/3148 ZVW  
(Mr. M.A.H. van Dalen-van Bekkum)  
m.nt. T.N. Sanders

Art. 4:89 Awb

ABkort 2022/111  
NJB 2022/636  
RSV 2022/41  
ECLI:NL:CRVB:2022:318

**Man die enkel contant wil betalen en niet giraal weigert om zorgverzekeraar giraal te betalen. Omdat hij niet betaalt, heeft hij geen zorgverzekering meer. CRvB oordeelt dat verwijtbaarheid niet ontbreekt en dat boete voor het niet heb-**

## **ben van een zorgverzekering terecht is opgelegd.**

*Is de wettelijke verplichting tot afsluiten van een zorgverzekering in strijd met het recht?*

*Gelet op 4.4.2 tot en met 4.4.5 slaagt de stelling niet dat de wettelijke verplichting tot het afsluiten van een zorgverzekering in algemene zin in strijd moet worden geacht met het recht, omdat daaraan in de praktijk het gebruik van onwettige girale betaalmiddelen onlosmakelijk verbonden zou zijn. Los van de vraag of het inderdaad niet mogelijk is zonder girale betaling een zorgverzekering te sluiten: girale betalingen zijn niet onwettig.*

*Bestaat er een rechtvaardigingsgrond voor het niet afsluiten van een zorgverzekering?*

*Gelet op 4.4.2 tot en met 4.4.5 kan ook niet worden gezegd dat op grond van een wettelijk voorschrift het gebruik van contant geld de enige wettige vorm van betalen is, en dat appellant dus ter uitvoering van een wettelijk voorschrift heeft afgezien van girale betaling. Ook anderszins leveren de stellingen van appellant geen rechtvaardigingsgrond op, op grond waarvan de oplegging van een boete achterwege zou moeten blijven.*

Uitspraak op het hoger beroep tegen de uitspraak van de Rechtbank Noord-Nederland van 6 augustus 2021, 20/3283 (aangevallen uitspraak), tussen:

Appellant,  
en  
CAK.

### **Procesverloop**

Appellant heeft hoger beroep ingesteld.

Het CAK heeft een verweerschrift ingediend.

Appellant heeft nadere stukken ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 10 januari 2022. Appellant is, met voorafgaand bericht, niet verschenen. Het CAK heeft zich laten vertegenwoordigen door E. Morsch.

### **Overwegingen**

1. Deze zaak gaat over de vraag of CAK een boete heeft mogen opleggen aan appellant op de grond dat hij geen zorgverzekering heeft afgesloten. Appellant wil wel een zorgverzekering afsluiten, maar stelt dat alleen mogelijk is als hij een bankrekening opent en gebruikt. Daartegen heeft hij principiële bezwaren. Omdat contant geld het enige wettige betaalmiddel is, wil hij alleen in contanten betalen.

1.1. Bij brief van 27 maart 2020 heeft het CAK appellant er op gewezen dat hij nog geen zorgverzekering heeft en dat hij op grond van de

Zorgverzekeringwet binnen drie maanden een Nederlandse zorgverzekering voor het wettelijk basispakket moet hebben. Hij is er daarbij op gewezen dat het niet voldoen aan deze verplichting zal leiden tot oplegging van een boete.

1.2. Bij besluit van 6 juli 2020 is aan appellant een bestuurlijke boete opgelegd van € 410,39. Bij besluit van 12 oktober 2020 (bestreden besluit) heeft het CAK het bezwaar van appellant tegen het besluit van 6 juli 2020 ongegrond verklaard. Daaraan is kort samengevat ten grondslag gelegd dat appellant nog geen zorgverzekering heeft afgesloten. Dat appellant geen bankrekening heeft en dat zorgverzekeraars hem om die reden niet willen accepteren vormt geen reden om aan te nemen dat het niet de schuld van appellant is of niet aan appellant is te wijten dat hij niet op tijd een zorgverzekering heeft afgesloten. Het is uiteindelijk de eigen verantwoordelijkheid van appellant om op tijd een zorgverzekering af te sluiten. Dat appellant dit niet heeft gedaan komt voor zijn eigen rekening en risico. Dat de Svb de zorgpremie niet wil inhouden op de AOW en vervolgens afdragen aan de zorgverzekeraar, maakt niet dat appellant geen zorgverzekering kan afsluiten. Er zijn alternatieven als hij zelf geen bankrekening wil, zoals budgetbeheer of het overmaken van de zorgpremie via een rekeningnummer van iemand anders. Appellant heeft niet aangetoond dat hij er alles aan heeft gedaan om een zorgverzekering af te sluiten binnen de termijn van drie maanden. De status van de digitale euro en de vraag of de Svb en de gemeente Leeuwarden ten onrechte appellants echtgenote erbij betrokken hebben vallen buiten de reikwijdte van het besluit van het CAK. Appellant moet voor 13 januari 2021 een zorgverzekering afsluiten. Doet hij dit niet dan kan het CAK een zorgverzekering voor appellant afsluiten.

2. Bij de aangevallen uitspraak heeft de rechtbank het beroep tegen het bestreden besluit ongegrond verklaard en het verzoek om schadevergoeding afgewezen. De rechtbank heeft overwogen dat wat appellant naar voren heeft gebracht onverlet laat dat het niet tijdig afsluiten van een zorgverzekering hem kan worden verweten. Het CAK heeft terecht opgemerkt dat hij appellant niet kan dwingen om een bankrekening te hebben en dat een zorgverzekeraar dat ook niet kan. Dit en de omstandigheid dat de Svb de zorgpremie niet op het AOW-pensioen van appellant wil inhouden maken echter nog niet dat appellant geen zorgverzekering kan afsluiten. Het CAK heeft immers een aantal redelijke alternatieven aan appellant voorgelaten zoals budgetbeheer of het laten overmaken van de zorgpremie via het rekeningnummer van iemand anders. Ook houdt het CAK zich terecht afzijdig van de

discussie over de status van de digitale euro, omdat die niets te maken heeft met zijn besluiten. Het CAK was gehouden appelland een boete op te leggen.

3. Appelland heeft zich op hierna te bespreken gronden tegen de aangevallen uitspraak gekeerd.

4. De Raad komt tot de volgende beoordeling.

#### *Toepasselijke wettelijke bepalingen*

4.1.1. Ingevolge artikel 2, eerste lid, van de Zvw is degene die ingevolge de Wet langdurige zorg en de daarop gebaseerde regelgeving van rechtswege verzekerd is, verplicht zich krachtens een zorgverzekering te verzekeren of te laten verzekeren tegen het in artikel 10 van de Zvw bedoelde risico.

4.1.2. Op grond van artikel 9b, eerste lid van de Zvw legt het CAK een verzekeringsplichtige aan wie een aanmaning als bedoeld in artikel 9a is verzonden en die niet binnen drie maanden na verzending van die aanmaning verzekerd is, een bestuurlijke boete op.

4.1.3. Op grond van artikel 5:5 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) legt het bestuursorgaan geen bestuurlijke sanctie op voor zover voor de overtreding een rechtvaardigingsgrond bestond. Artikel 5:41 van de Awb bepaalt dat het bestuursorgaan geen bestuurlijke boete oplegt voor zover de overtreding niet aan de overtreder kan worden verweten.

#### *Het geschil*

4.2.1. Niet in geschil is dat appelland wettelijk verplicht is een zorgverzekering af te sluiten en dat hij niet heeft voldaan aan de aanmaning van 27 maart 2020 om binnen drie maanden een zorgverzekering af te sluiten. Dit betekent dat het CAK op grond van artikel 9b, eerste lid, van de Zvw gehouden was hem een boete op te leggen. Appelland heeft aangevoerd dat hij wel een zorgverzekering wil afsluiten maar hierin wordt belet omdat hij niet contant kan betalen. Appelland heeft er op gewezen dat contant geld het enige wettige betaalmiddel is. Giraal geld is geen wettig betaalmiddel en appelland heeft, in zijn woorden: als plichtethicus, principiële bezwaren tegen het aanhouden of anderszins gebruiken van een bankrekening. Appelland vindt dat hij niet verplicht kan worden een bankrekening aan te houden om rekeningen van overheden, semi-overheden en ziektekostenverzekeraars met een niet-wettig betaalmiddel te betalen.

4.2.2. De Raad begrijpt dat appelland de wettelijke verplichting tot het afsluiten van een zorgverzekering in strijd acht met het recht, omdat daaraan het gebruik van onwettige girale betaal-

middelen onlosmakelijk verbonden is. In de tweede plaats begrijpt de Raad dat appelland vindt dat voor zijn handelen een rechtvaardigingsgrond bestaat, omdat hij in zijn visie handelde ter uitvoering van een wettelijk voorschrift (te weten: het alleen gebruiken van wettige betaalmiddelen). In de derde plaats vindt appelland dat hem niet kan worden verweten dat hij geen zorgverzekering heeft afgesloten.

#### *Opmerking vooraf*

4.3. Op appelland rust een wettelijke verplichting om met een particuliere verzekeraar een civielrechtelijke zorgverzekeringsovereenkomst te sluiten. Volgens appelland was dit alleen mogelijk onder voorwaarde van girale betaling, en zou hij hiertoe een overeenkomst moeten sluiten met een bank. Omdat appelland geen zorgverzekering heeft gesloten, heeft hij een bestuurlijke boete gekregen. In dit geding spelen dus bestuursrechtelijke en civielrechtelijke elementen een rol. De Raad heeft daarom de stellingen van appelland bezien in een bestuursrechtelijke en civielrechtelijke context.

#### *Zijn girale betalingen rechtsgeldig en mag het gebruik van contant geld worden beperkt?*

4.4.1. De Raad acht de stelling van appelland, dat hij door de wettelijke verplichting tot het sluiten van een zorgverzekering impliciet wordt gedwongen tot een onwettige vorm van betalen, en dat de verplichting tot het sluiten van een zorgverzekering daarom onrechtmatig is, onjuist. Girale betaling is, zowel in civielrechtelijke als in bestuursrechtelijke rechtsverhoudingen, een rechtsgeldige manier van betalen. Zowel op grond van het Unierecht als op grond van nationaal recht kunnen, als het gaat om vorderingen op grote aantallen personen, beperkingen worden gesteld aan het gebruik van contant geld. Wel moet ervoor worden gezorgd dat personen die geen toegang hebben tot alternatieve rechtsgeldige middelen van betaling, in contanten kunnen betalen. De Raad licht dit als volgt toe.

4.4.2. Bij Verordening (EG) nr. 974/98 van 3 mei 1998 over de invoering van de euro is de euro ingevoerd in de deelnemende lidstaten.

Overweging 19 van deze verordening luidt:

“Overwegende dat bankbiljetten en muntstukken die in de nationale munteenheden luiden, uiterlijk zes maanden na het einde van de overgangperiode hun hoedanigheid van wettig betaalmiddel verliezen; dat beperkingen inzake betalingen in bankbiljetten en munten, die de lidstaten om openbare redenen hebben getroffen, niet onvermijdbaar zijn met de status van wettig betaalmiddel van eurobankbiljetten en -munten, mits er andere

rechtsgeldige middelen beschikbaar zijn voor het verevenen van financiële schulden;”.

Artikel 10 van deze verordening luidt:

“Vanaf 1 januari 2002 brengen de ECB en de centrale banken van de deelnemende lidstaten in euro luidende bankbiljetten in omloop. Onverminderd artikel 15 zijn deze in euro luidende bankbiljetten de enige bankbiljetten die in alle betrokken lidstaten de hoedanigheid van wettig betaalmiddel hebben.”

Artikel 11 van deze verordening luidt, voor zover hier van belang:

“Vanaf 1 januari 2002 geven de deelnemende lidstaten in euro of in cent luidende muntstukken uit (...). Onverminderd artikel 15 zijn deze muntstukken de enige muntstukken die in alle betrokken lidstaten de hoedanigheid van wettig betaalmiddel hebben. (...)”

4.4.3. Blijkens het arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie (Hof van Justitie) 26 januari 2021, C-422/19 en C-423/19, Dietrich en Häring, ECLI:EU:C:2021:63, zijn beperkingen inzake contante betalingen die de lidstaten om openbare redenen hebben getroffen, niet onverenigbaar met de status van wettig betaalmiddel van eurobankbiljetten en munten, mits er andere rechtsgeldige middelen zijn voor het verevenen van financiële schulden (punt 63). Wel moeten dergelijke beperkingen in overeenstemming zijn met het evenredigheidsbeginsel. De door de lidstaten genomen maatregelen moeten dus geschikt zijn om de legitieme doelstellingen te verwezenlijken die ermee worden nagestreefd, en mogen niet verder gaan dan noodzakelijk om die doelstellingen te verwezenlijken (punten 68, 69 en 70). Het Hof acht het in het openbaar belang dat geldschulden jegens overheidsinstanties kunnen worden voldaan op een manier die voor instanties niet leidt tot onredelijke kosten die zouden beletten dat zij hun diensten tegen lagere kosten verstrekken (punt 73). Dit kan rechtvaardigen dat betalingen in contanten worden beperkt, met name wanneer het aantal personen bij wie de schulden moeten worden ingevorderd, zeer groot is (punt 74). Een regeling die de mogelijkheid tot contante betaling beperkt, maar voorziet in andere rechtsgeldige middelen dan contanten, te weten automatische incasso, individuele overschrijving of periodieke overschrijving, lijkt zowel geschikt als noodzakelijk voor de inning van de bijdrage tegen niet-onevenredige kosten (punt 76). Het staat aan de nationale rechter om na te gaan of een dergelijke beperking evenredig is aan die doelstelling, met name gelet op het feit dat de alternatieve rechtsgeldige middelen voor de betaling van de geldschuld mogelijk-kerwijs niet voor iedereen gemakkelijk toegankelijk zijn, hetgeen zou betekenen dat aan personen

die geen toegang hebben tot die middelen de mogelijkheid moet worden geboden om in contanten te betalen (punt 77).

4.4.4. Voor bestuursrechtelijke geldschulden is in artikel 4:89, eerste lid van de Awb bepaald dat betaling geschiedt door bijschrijving op een daartoe door de schuldeiser bestemde bankrekening. Verder is in artikel 4:90, eerste lid, van de Awb bepaald dat het bestuursorgaan betaling in andere vorm kan ontvangen of verrichten indien girale betaling naar het oordeel van het bestuursorgaan bezwaarlijk is. Op deze manier kan, zoals het Hof verlangt, tegemoet worden gekomen aan personen voor wie middelen van girale betaling niet eenvoudig toegankelijk zijn.

4.4.5. Voor contractuele relaties geldt dat artikel 6:114, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek toestaat een verbintenis tot betaling van een geldsom op girale wijze te voldoen. Verder kan bij overeenkomst het gebruik van contant geld als betaalmiddel worden uitgesloten. Als het gaat om een algemene voorwaarde in een consumentenovereenkomst mag een dergelijk beding voor de consument niet onevenredig bezwaarlijk zijn. Het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden heeft in zijn arrest van 2 april 2019, ECLI:NL:GHARL:2019:2955, in het geschil tussen appellant en zijn toenmalige zorgverzekeraar, geoordeeld dat het beding in de polisvoorwaarden dat de premie en overige verschuldigde bedragen worden voldaan door middel van een automatische incasso, via een acceptgiro of met een elektronische betaling waardoor contante betaling niet langer mogelijk was, geen onredelijk bezwarend beding is. Hierbij heeft het Gerechtshof er onder meer op gewezen dat deze verzekeraar het beding heeft ingevoerd om de veiligheid van haar medewerkers te waarborgen, dat het beding verzekeringnemers niet verplicht tot het sluiten van een overeenkomst met een (specifieke) derde zoals een bij naam genoemde bankinstelling en dat uit het beding ook niet volgt dat verzekeringnemers verplicht zijn om een bankrekening aan te houden bij een bancaire instelling. Verzekeringnemers kunnen ook gebruik maken van alternatieven, zoals de mogelijkheid van contante storting bij GWK Travelex, die het bedrag dan kan overmaken aan de zorgverzekeraar. Dat appellant als verzekeringnemer principiële bezwaren heeft tegen het gebruik van een bankrekening gaf het Gerechtshof geen aanleiding voor een ander oordeel.

*Is de wettelijke verplichting tot afsluiten van een zorgverzekering in strijd met het recht?*

4.5. Gelet op 4.4.2 tot en met 4.4.5 slaagt de stelling niet dat de wettelijke verplichting tot het afsluiten van een zorgverzekering in algemene zin in strijd moet worden geacht met het recht,

omdat daaraan in de praktijk het gebruik van onwettige girale betaalmiddelen onlosmakelijk verbonden zou zijn. Los van de vraag of het inderdaad niet mogelijk is zonder girale betaling een zorgverzekering te sluiten: girale betalingen zijn niet onwettig.

*Bestaat er een rechtvaardigingsgrond voor het niet afsluiten van een zorgverzekering?*

4.6. Gelet op 4.4.2 tot en met 4.4.5 kan ook niet worden gezegd dat op grond van een wettelijk voorschrift het gebruik van contant geld de enige wettige vorm van betalen is, en dat appellant dus ter uitvoering van een wettelijk voorschrift heeft afgezien van girale betaling. Ook anderszins leveren de stellingen van appellant geen rechtvaardigingsgrond op, op grond waarvan de oplegging van een boete achterwege zou moeten blijven.

*Kan aan appellant worden verweten dat hij geen zorgverzekering heeft gesloten?*

4.7. Appellant heeft welbewust afgezien van het afsluiten van een zorgverzekering omdat hij geen gebruik wil maken van beschikbare redelijke alternatieven voor betaling. Deze keuze kan volledig aan hem worden toegerekend. Appellant behoort niet tot een groep van personen voor wie het girale betalingsverkeer om objectieve redenen niet toegankelijk is. De eis van girale betaling (of desnoods het gebruik van GWK Travelex) kan daarom aan appellant in redelijkheid worden gesteld. Van gebrek aan verwijtbaarheid in de zin van artikel 5:41 van de Awb is dan ook geen sprake.

*Conclusie*

4.8. Uit wat in 4.2 tot en met 4.7 is overwogen volgt dat het hoger beroep niet slaagt. Dit betekent dat de aangevallen uitspraak moet worden bevestigd. De boete blijft in stand.

5. Voor een proceskostenveroordeling bestaat geen aanleiding.

## Beslissing

De Centrale Raad van Beroep bevestigt de aangevallen uitspraak.

### Noot

1. Mensen met wezenlijk andere opvattingen over de geldende normen en het recht voegen vaak interessante rechtspraak toe. Zo ook 'Cash-man'. Cash-man gelooft niet in giraal ('nep') geld en wil er daarom niet aan. Wel is hij bereid om in keiharde euro's te betalen. Kennelijk heeft niemand Cash-man het concept van 'fiat-geld'

uitgelegd, of hem laten weten dat Nederland de goudstandaard in 1933 liet varen en dat er sinds 1966 ook geen zilver meer in Nederlandse munten te vinden is. Waarom chartaal nepgeld wel voor Cash-man aanvaardbaar is, maar giraal nepgeld niet, is mij niet helemaal duidelijk. Ik bedoel, ik zou gelet op zijn stellingen eigenlijk verwachten dat Cash-man erop zou staan om met gouden tientjes te betalen.

2. Hoe dan ook, Cash-man staat er dus op om zijn zorgverzekering contant te betalen. Zijn zorgverzekeraar (De Friesland) weigert dat, omdat in de polisvoorwaarden staat dat betalingen giraal moeten. In de procedure waarin De Friesland Cash-man dagvaardt voor wanbetaling, krijgt De Friesland van de kantonrechter en het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden gelijk (ECLI:NL:GHARL:2019:2955). Het beding dat Cash-man giraal moet betalen is rechtsgeldig en niet onredelijk bezwarend. Desgewenst kan Cash-man immers cash betalen bij GWK Travelex, die vervolgens het geld giraal naar De Friesland over zal maken voor hem.

3. Cash-man is enige tijd onverzekerd geweest als gevolg van deze strubbelingen met De Friesland. Daarvoor krijgt hij een boete van de CAK (van € 410,39 of, als je in 'echt' geld zou betalen: één gouden tientje uit 1932 en een zilveren gulden uit 1962). In beroep daartegen betoogt hij dat de wettelijke verplichting om een zorgverzekering af te sluiten onwettig is, omdat het hem dwingt om giraal te betalen. Daarnaast is er een rechtvaardigingsgrond voor de overtreding: hij wilde wel betalen, maar hij mocht niet (contant) betalen. Daarom ontbreekt verwijtbaarheid in de zin van artikel 5:41 Awb.

4. Je voelt hem al aankomen, die vlieger gaat niet op. Wel geeft de CRvB hier een uitgebreid en goed onderbouwd oordeel over de vraag hoe verplichte girale betaling (zoals ook volgt uit artikel 4:89 Awb) zich verhoudt tot het Europese recht. De conclusie van de CRvB is dezelfde als die van het Gerechtshof. Cash-man kan gewoon cash betalen bij GWK-Travelex als hij dat zo nodig wil. De CRvB sluit af met een duidelijke conclusie:

"Appellant heeft welbewust afgezien van het afsluiten van een zorgverzekering omdat hij geen gebruik wil maken van beschikbare redelijke alternatieven voor betaling. Deze keuze kan volledig aan hem worden toegerekend. Appellant behoort niet tot een groep van personen voor wie het girale betalingsverkeer om objectieve redenen niet toegankelijk is. De eis van girale betaling (of desnoods het gebruik van GWK Travelex) kan daarom aan appellant in redelijkheid worden gesteld. Van gebrek aan verwijtbaarheid in de zin van artikel 5:41 van de Awb is dan ook geen sprake."

5. Cash-man zal dus ‘gedeeltelijk giraal-man’ moeten worden, wil hij boeteloos door het leven kunnen.  
T.N. Sanders

## AB 2022/212

### COLLEGE VAN BEROEP VOOR HET BEDRIJFSLEVEN

26 april 2022, nr. 20/426 en 20/427  
(Mrs. H.L. van der Beek, W.A.J. van Lierop,  
A. Venekamp)  
m.nt. T.N. Sanders

Art. 5:24 lid 2, art. 5:25 lid 3 Awb

ECLI:NL:CBB:2022:187

**Mondeling door toezichthouder verlengde begunstigingstermijn rechtsgeldig omdat het later is vastgelegd in een schriftelijk stuk van de toezichthouder. Begunstigingstermijn met terugwerkende kracht verlengd door bestuursorgaan. CBB wijkt daarmee op twee punten af van rechtspraak ABRvS.**

*Voor het College staat vast dat de oorspronkelijke begunstigingstermijn om te voldoen aan de bij de last opgelegde maatregelen liep tot 11 januari 2018 om 14.00 uur. Uit het rapport van bevindingen blijkt dat ten tijde van de hercontrole op 11 januari 2018 omstreeks 16.30 uur de runderen, plusminus twintig schapen en de drie geiten nog steeds niet op een juiste wijze werden gehouden en dat appellant de overtredingen in zoverre dus niet had beëindigd. Uit het rapport van bevindingen blijkt voorts dat verweerder appellant na afloop van de hercontrole op 11 januari 2018 (en dus ook na afloop van de oorspronkelijke begunstigingstermijn) mondeling een nieuwe begunstigingstermijn heeft gegeven – 12 januari 2018 om 10.00 uur – om alle maatregelen te nemen. Naar het oordeel van het College is de in het rapport van bevindingen vermelde mondelinge verlening van een nieuwe begunstigingstermijn als zodanig kenbaar uit een schriftelijk stuk (het rapport van bevindingen, hiervoor geciteerd onder 1.3) en wordt daarmee voldaan aan de in artikel 1:3, eerste lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb) neergelegde eis van een schriftelijke beslissing; het College verwijst naar de memorie van toelichting op artikel 1:3 van de Awb, Kamerstukken II 1988/89, 21 221, nr. 3, p. 36-37.*

Uitspraak in de zaken tussen:

Naam 1, appellant, (gemachtigde: mr. L.M. van den Ende),  
en  
De Minister van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, verweerder, (gemachtigde: mr. B.M. Kleijs),  
en  
De Staat der Nederlanden (Minister van Justitie en Veiligheid), de Staat.

### Procesverloop

Bij besluit van 10 januari 2018 (het primaire besluit) heeft verweerder aan appellant een last onder bestuursdwang opgelegd wegens overtreding van de Wet dieren en het Besluit houders van dieren.

Bij besluit van 27 augustus 2018 (het kostenbesluit) heeft verweerder de kosten van de bestuursdwang vastgesteld op € 11.496,32.

Bij besluit van 2 april 2020 (het bestreden besluit I) heeft verweerder het bezwaar van appellant gericht tegen het primaire besluit ongegrond verklaard.

Bij besluit van 15 april 2020 (het bestreden besluit II) heeft verweerder het bezwaar van appellant gericht tegen het kostenbesluit gegrond verklaard en het kostenbesluit herroepen in die zin dat de kosten van de bestuursdwang worden vastgesteld op € 7.928,75.

Appellant heeft tegen de bestreden besluiten beroep ingesteld. Het beroep tegen het bestreden besluit I is geregistreerd onder zaaknummer 20/426 en het beroep tegen het bestreden besluit II onder zaaknummer 20/427.

Verweerder heeft een verweerschrift en nadere stukken ingediend.

Het onderzoek ter zitting heeft plaatsgevonden op 30 november 2021. Appellant is verschenen, bijgestaan door zijn gemachtigde. Aan de zijde van appellant is tevens verschenen zijn zoon, [naam 2]. Verweerder heeft zich laten vertegenwoordigen door zijn gemachtigde.

Het College heeft de Staat als partij aangemerkt in verband met het verzoek tot schadevergoeding wegens overschrijding van de redelijke termijn.

### Overwegingen

1. Het College gaat uit van de volgende feiten en omstandigheden.

1.1 Appellant is veehouder. Op 10 januari 2018 heeft een toezichthouder van de Nederlandse Voedsel- en Warenautoriteit (NVWA) in aanwezigheid van onder anderen een dierenarts van de NVWA een controle verricht op het bedrijf